

Tale til frivillige medarbejdere

Under sit besøg i Østrig i anledning af valfartsstedet Mariazell's 800 års jubilæum talte pave Benedikt søndag, den 9. september i koncerthuset i Wien til en stor forsamling af frivillige i det kirkelige arbejde

Af pave Benedikt XVI ¹

Indledningsvis hilste paven den østrigske forbundspræsident, ærkebiskop Kothgasser fra det østrigske Caritas samt en stor forsamling af frivillige og ulønnede medarbejdere fra forskellige hjælpeorganisationer – og rundede denne indledning af med ordene:

Mine damer og herrer – og frem for alle: kære unge venner!

Jeg har med særlig glæde set frem til dette møde, som finder sted ved slutningen af mit besøg i Østrig. Og naturligvis tilføjes der endnu en glæde ved ikke alene at have hørt et vidunderligt musikstykke af Mozart, men også uventet af *Wienersängerknaben*. Mange og hjertelig tak! Det er godt at møde mennesker, som prøver at give Evangeliets budskab et ansigt i vort samfund; at se mennesker, unge som gamle, som i Kirken og i samfundet konkret udtrykker den kærlighed, som vi som kristne må gribes af: Guds kærlighed, som sætter os i stand til at se andre som vores næste, vores bror og vores søster.

Jeg er fyldt af taknemmelighed og beundring, når jeg tænker på det store frivillige arbejde, der gøres i dette land af så mange mennesker i alle aldre. Til alle jer og til dem, som arbejder ulønnet og engageret i Østrig, vil jeg i dag gerne udtrykke min særlige påskønnelse. Jeg takker Dem, Hr. Præsident, Dem, Ærkebiskop Kothgasser, og frem for alle: jer unge mennesker, som repræsenterer de frivillige i Østrig for jeres smukke og dybsindige ord, der blev talt til mig.

Takket være Gud synes mange mennesker, at det er en ære at engagere sig i frivillig tjeneste for andre mennesker, grupper og organisationer eller for en bestemt sag i fællesskabet. Denne form for engagement er først og fremmest en anledning til personlig vækst og til en aktiv og ansvarlig deltagelse i samfundets liv. Der kan være mange forskellige motivationer bag villigheden til at påtage sig frivilligt arbejde. Ofte er det ganske enkelt opstået ud fra et ønske om at gøre noget meningsfuldt og

¹ Oversat af Lillian Kristensen. Red.

hjælpsomt og ud fra et ønske om nye erfaringer. For unge mennesker handler det med rette og ganske naturligt også om venskab, gode oplevelser og erfaring af ægte kammeratskab ved at udføre en værdifuld opgave sammen med andre. Disse personlige ideer og initiativer er ofte forbundet med en praktisk næstekærlighed; den enkelte bliver således en af del af et bærende fællesskab.

Jeg vil gerne udtrykke min taknemmelighed og dybtføjte tak for den bemærkelsesværdige "frivillighedskultur", som findes i Østrig. Jeg vil gerne takke hver enkelt mand og kvinde, alle de unge mennesker og alle børnene – det frivillige arbejde, som udføres af børn, er til tider imponerende; vi behøver kun at tænke på *Sternsinger* aktiviteten ved juletid.

Jeg vil også gerne udtrykke taknemmelighed for de anstrengelser, store eller små, som ofte ikke bemærkes. Tak og "Vergelt's Gott"² for jeres indsats i opbygningen af en "kærlighedens civilisation", der tjener alle og forbedrer af nationen.

Næstekærlighed er ikke noget som kan uddelegeres; staten og de politiske strukturer kan med deres nødvendige omsorg for social understøttelse ikke tage dens plads. Næstekærlighed kræver altid et frivilligt personligt engagement, og staten kan og må naturligvis sørge for forhold, der gør dette muligt. Takket være et sådant engagement bevarer hjælpen sin menneskelige dimension og bliver ikke afpersonaliseret. Og netop derfor er frivillige som jer ikke "stedfortrædere" i et socialt spil, men mennesker, der i sandhed bidrager til at give vort samfund et menneskeligt og kristent ansigt.

Især unge mennesker længes efter at få "vækket og opdaget" deres evner og talenter. Frivillige ønsker at bliver spurgt, de ønsker at høre, at "jeg har brug for dig – du kan gøre det!" Hvor det føles godt at høre ord som disse! I deres menneskelige enkelhed viser de os hen mod Gud, som har kaldet enhver af os til livet og givet os en personlig opgave; den Gud, som har brug for enhver af os og venter på vor indsats. Jesus kaldte mænd og kvinder og gav dem det mod, der var nødvendigt, for at de kunne gå i lag med en stor forpligtigelse, som de af sig selv aldrig ville have vovet at stræbe efter. At lade sig selv være kaldet, at tage beslutning og så gå fremad – uden de sædvanlige spørgsmål om, hvorvidt det nu er brugbart eller fordelagtigt – det vil efterlade helende spor. Helgenerne har vist os vejen ved deres liv. Det er en fascinerende og spændende vej, en vej i generøsitet og én, der er meget brug for nu om stunder.

At sige "ja" til frivilligt at hjælpe andre er en beslutning, som er fri; den åbner vore hjerter for andres behov, for fornøden retfærdighed, for forsvar af livet og beskyttelse af skaberværket. Frivilligt arbejde handler virkelig om hjertet i den kristne forståelse af Gud og menneske: at elske Gud og at elske næsten.

Kære frivillige, mine damer og herrer. Frivilligt arbejde afspejler taknemmelig for den kærlighed, som vi selv har modtaget og ønsket om at dele den med andre. Sagt med en teolog fra det 14. århundrede, Duns Scotus: *Deus vult condiligentes*: Gud ønsker mennesker, der elsker sammen med ham.³ Set i lyset af dét har frivilligt engagement meget at gøre med Guds nåde. En kultur, som afregner alt og vil betale for alt, og som dermed tvinger menneskelige relationer ind i en spændetrøje af rettigheder og pligter, bliver – takket være de utallige mennesker, som frit giver deres tid og tjeneste for andre – i stand til at erkende, at livet er en ufortjent gave. For trods alle de mange forskellige eller endda modsigende grunde, som motiverer mennesker til at tilbyde deres tjeneste, er alle ultimativt baseret på det dybe fællesskab, der er udspringer af "intet". Det var for intet, vi modtog livet fra vor Skaber; det var for intet, vi blev sat fri fra syndens og ondskabens blindgyde; det var for intet, vi fik Ånden med dens mange gaver. I min encyklika skrev jeg: "Kærlighed er gratis, man elsker ikke for dermed at nå andre mål".⁴ "Den, der er i stand til at hjælpe, erkender, at han også selv bliver hjulpet ved at hjælpe, og at det ikke er hans fortjeneste eller storhed, at han er i stand til

² Må Gud belønne jer. Red.

³ Opus Oxoniense III d. 32 q. 1 n. 6.

⁴ Benedikt XVI, Deus Caritas Est, 31.

det. Dette kald er nåde.⁵ Ved vores engagement i frivilligt arbejde giver vi for intet videre, hvad vi selv har modtaget. Denne "indre logik" af "intet" overstiger enhver strengt moralsk forpligtigelse.

Uden frivilligt arbejde hverken kunne, kan eller vil samfund og det fælles gode vare ved. En villighed til at være til tjeneste for andre er noget, som går ud over beregninger af udgifter og tilbagebetaling: det ryster de markedsøkonomiske regler. Menneskets værdi kan ikke udelukkende bedømmes ud fra økonomiske kriterier. Derfor kan staten ikke bygges op uden frivillige. Et samfunds fremskridt og værdi afhænger bestandig af mennesker, som gør mere, end det strengt taget er deres pligt.

Frivilligt arbejde er en tjeneste for den menneskelige værdighed i og med, at mennesket er skabt i Guds billede og lighed. Som *Irenæus af Lyon* sagde i det 2. århundrede: "Guds ære er det levende menneske, og menneskets liv er at kende Gud".⁶ Og *Nicholas af Cusa* fortsatte i sin afhandling om at blive set af Gud med at udvikle denne indsigt: "Da øjet er det sted, hvor kærlighed findes, ved jeg, at du elsker mig ... Dit blik, o Herre, er kærlighed ... Ved at se på mig, sætter du, den skjulte Gud, mig i stand til at fange et glimt af dig ... Dit blik skænker liv ... Dit blik er skabende".⁷ Guds blik – Jesu blik fylder os med Guds kærlighed. Der er nogle måder at se på andre på, som kan være meningsløse eller endda hånlige. Der er blikke, som røber agtelse og udtrykker kærlighed. Frivillige har respekt for andre; de påminder os om den værdighed, som et hvert menneske har, og de vækker entusiasme og håb. Frivillige er vogtere og forsvarere af menneskelige rettigheder og menneskelig værdighed. Jesu blik er forbundet med en anden måde at se andre på. I evangeliet siges ordene: "han så ham og gik forbi" – om præsten og levitten, der så manden ligge halvdød langs vejsiden og alligevel ikke hjalp ham.⁸ Der er mennesker, som ser, men som lader, som om de ikke ser, som står overfor menneskelig nød og alligevel er uanfægtede. Det er en del af kulden i vor tid. Gennem andres blik, især fra de mennesker, som har brug for vor hjælp, erfarer vi den kristne kærligheds konkrete fordring. Jesus Kristus lærte os ikke "de lukkede øjnes" spiritualitet, men "opmærksomhedens", som medfører en absolut forpligtigelse til at lægge mærke til behov og situationer hos dem, som evangeliet fortæller os er vor næste. Jesu blik, det "hans øjne" lærer os, fører til menneskelig nærhed, solidaritet, til at give sin tid, dele vore gaver og endda vore materielle goder.

Derfor "må [det] være kendetegnende for alle, der arbejder i Kirkens karitative organisationer, at de ikke blot udfører det foreliggende arbejde på en professionel måde – hvilket er vigtigt nok – men også møder de andre med hjertet ... et sådant hjerte ser, hvor kærligheden er nødvendig, og handler derefter".⁹ Ja, "jeg er nødt til at blive som en forelsket, hvis hjerte er åbent for at blive rystet af andres nød. Så finder jeg min næste, eller – bedre – så er jeg fundet af ham".¹⁰

Endelig minder buddet om kærlighed til Gud og kærlighed til næsten¹¹ os om, at det er gennem vor kærlighed til næsten, vi kristne ærer Gud selv. Ærkebiskop Kothgasser har allerede i sin tale citeret Jesu Ord: "Alt, hvad I har gjort mod én af disse mine mindste brødre, det har I gjort mod mig".¹² Hvis Jesus selv er til stede i det konkrete menneske, vi møder, så kan frivilligt arbejde føre til en erfaring af Gud. At dele menneskelige situationer og nød leder til en ny og meningsfuld samhørighed. På den måde kan frivilligt arbejde hjælpe mennesker ud af deres isolation og gøre dem til en del af fællesskabet.

⁵ Sammesteds, 35.

⁶ Adversus Haereses IV, 20, 7.

⁷ De visione Dei / Die Gottesschau, in Philosophisch-Theologische Schriften, hg. und endgef. von Leo Gabriel, übersetzt von Dietlind und Wilhelm Dupré, Wien, 1967, Bd. III, 105-111.

⁸ Luk 10,31-32

⁹ Benedikt XVI, Deus Caritas Est, 31.

¹⁰ Joseph Ratzinger / Benedikt XVI, Jesus of Nazareth, New York, 2007, p. 194

¹¹ Se Matt 22,37-40; Luk 10,27: "Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke og af hele dit sind, og din næste som dig selv."

¹² Matt 25,40

Som konklusion vil jeg gerne nævne bønnens magt og dens vigtighed for enhver, som er engageret i karitativt arbejde. At bede til Gud sætter os fri af ideologier eller af en fornemmelse af håbløshed over for endeløs nød. Kristne tror nemlig – på trods af al ubegribelighed og forvirring i deres omverden – stadigvæk på "Guds, vor frelsers, godhed og kærlighed til mennesker."¹³ Selv om de som alle mennesker er omgivet af den dramatiske kompleksitet i historiens begivenheder, så holder de fast ved håbet om, at Gud er en far, som elsker os – også når hans tavshed er uforståelig for os".¹⁴

Kære medlemmer og frivillige i de karitative organisationer i Østrig, mine damer og herrer! Hver gang mennesker gør mere end deres simple pligt i professionelt liv og i familien – og oven i købet gør det godt – kalder det på stor styrke og megen kærlighed; og hver gang de forpligtiger sig til at hjælpe andre og bruger deres dyrebare fritid og deres frihed i tjeneste for mennesker, udvides deres hjerte. Frivillige forstår ikke termen "næste" i ordets snævre betydning; for dem inkluderer det dem, der er langt væk, dem, der er elsket af Gud, og dem, som – med vores hjælp – har brug for at erfare fuldendelsen af Kristi forløsende gerning. *Den anden*, som evangeliet kalder "næste", bliver således en privilegeret partner, når vi ser nøden og tvangen i den verden, vi lever i. Enhver, som seriøst "prioriterer" næsten, lever og handler i overensstemmelse med Evangeliet og deler Kirkens mission, som altid ser på det hele menneske og ønsker, at enhver erfarer Guds kærlighed.

Kære frivillige, Kirken støtter fuldt ud jeres tjeneste. Jeg er overbevist om, at Østrigs frivillige fortsat vil være en kilde til stor velsignelse, og jeg forsikrer jer om min forbøn. Jeg påkalder Herrens glæde over jer alle, Han, som er vor styrke.¹⁵ Må Gud i sin godhed stadig være jer nær og bestandig lede jer ved sin nåde.

Klik her for at udskrive artiklen (printerens skal være tændt)

Klik her for at sende artiklen til en ven eller bekendt (Outlook skal være startet)

Klik her for at komme til forsiden af catholica.dk

¹³ Tit 3,4

¹⁴ Benedikt XVI, Deus Caritas Est, 38.

¹⁵ Se Neh 8,10: "Glæde i Herren er jeres styrke"